

Nors ekonominė aplinka itin palanki, pramonės plėtrai kliudo vidiniai veiksniai

Publikuota: 2018-10-04 06:00

UAB „Staklyno Servisas“
[Rašyti komentarą](#)

Eurostat duomenimis, 2018 m. gegužę buvo fiksuotas 1.3% pramonės sektoriaus augimas euro zonoje lyginant su 2018 m. balandžio mėnesiu, bei 2.4 % augimas lyginant su 2017 m. gegužę.

Tačiau ką spartūs pramonės augimo tempai Europoje reiškia Lietuvai?

Ekonominė aplinka – itin palanki pramonės plėtrai

„Šiuo metu teigiama Lietuvos ir pasaulio ekonominė aplinka yra labai palanki Lietuvos pramonės plėtrai – auganti prekių paklausa užsienio rinkose didina Lietuvos eksportą ir kelia naujų gamybos pajėgumų poreikį šalyje.

Prognozuojama, kad pasaulio BVP augimas 2018-2019 m. turėtų būti vienas sparčiausių per pastaruosius metus. Nors išorinė aplinka bus palanki, tačiau augimo greitį ribos vidiniai veiksniai: įtempta situacija darbo rinkoje bei rekordinis pramonės techninių pajėgumų panaudojimas.

Lietuvos ekonomiką pasaulio mastu yra tokia maža (apie 0,17% pasaulio eksporto 2017 m.), kad kalbant paprastai, mes esame pajėgūs parduoti viską, ką pagaminame. Lietuvos įmonės, siekdamos išlaikyti ir didinti savo konkurencingumą eksporto rinkose, turėtų atliepti pagrindinius iššūkius: investuoti į modernius, gamybinius pajėgumus didinančius, įrengimus ir tokiu būdu mažinti darbuotojų stokos riziką. Nepakankamos investicijos į techninį gamybinių pajėgumų

didinimą, ilgalaikėje perspektyvoje turės neigiamos įtakos šalies konkurencingumui užsienio rinkose.“ – kalbėjo Verslios Lietuvos vyriausiasis analitikas Vadimas Ivanovas.

Lietuvoje pagaminta produkcija prekiaujama ne tik ES šalyse, bet ir Uzbekijoje, Ukrainoje, Kinijoje bei kitur. ELTA duomenimis, Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmai 2017 m. daugiausia prekės kilmės sertifikatų išdavė prekėms, gabenamoms į minėtas šalis – šios valstybės jau nuo 2015 m. dominuoja kaip pagrindinės eksporto rinkos, kuriose savo produkciją realizuoja Vilniaus regiono įmonės.

Pagrindinė kliūtis eksporto augimui – vidiniai veiksniai

Pasak V. Ivanovo, jeigu Lietuvos eksportuotojų neribotų tokie vidiniai veiksmai kaip techninių gamybos pajėgumų trūkumas ir aukštos kvalifikacijos darbuotojų, turinčių gerus pardavimų užsienyje gebėjimus, stoka, Lietuvos eksportuotojai užsienio rinkose galėtų parduoti dar daugiau.

Su V. Ivanovo nuomone sutinka ir jai antrina Simonas Petrulis, Lietuvos LEZ asociacijos prezidentas.

S. Petrulis pastebi, kad anksčiau Lietuva buvo patraukli tiek vietos gamintojams, tiek užsienio investuotojams dėl pigios darbo jėgos. Visgi, keliant minimalią algą, augant vidutinei algai, o su tuo didėjant ir kvalifikuotų darbuotojų lūkesčiams jų gaunamam užmokesčiui, Lietuvoje darbo jėga nebėra tokia pigi kaip buvo ir su laiku neišvengiamai dar labiau brangs. Lietuva vis dar yra mažesnių kaštų valstybė negu Vakarų Europa ar Skandinavija, o tai – viena iš prielaidų sėkmingai su jomis konkuruoti.

“Lietuvoje yra sėkmingos industrijos, tokios kaip pieno bei visa maisto pramonė, metalo apdirbamoji pramonė, lengvoji pramonė, medienos... Šios industrijos, kad ir mažu pagrindu, turi potencialą vystyti bei didinti eksporto pajėgumus – ir jos tą jau sėkmingai ir seniai daro.

Tačiau trūksta skatinimo iš valstybės pusės - mokesčių lengvatų, vietinių gamintojų apsaugojimo bei stabilumo. Darbo užmokesčio, darbo jėgos patvarumo, tašos aiškumo, rentabilumo užtikrinimas, mokesstinės aplinkos Lietuvoje užtikrinimas Europos Sąjungos ir Komisijos reglamentų kontekste. To reikia norint sėkmingai tęsti bendradarbiavimą su šalimis, kurios seniai atradusios mūsų produkciją“ – savo įžvalgomis dalinasi S. Petrulis.

Ar nepritrūksime specialistų?

Tiek V. Ivanovas, tiek S. Petrulis vieningai sutaria, kad viena didžiausių kliūčių pramonės sektoriaus plėtrai – kvalifikuotų bei parduoti gebančių specialistų trūkumas.

Šiuo metu daugiau negu pusė 30 – 34 metų amžiaus žmonių Lietuvoje turi aukštojo mokslo diplomą, kai tuo tarpu ES vidurkis yra apie 40%. Vaikai nuo pradinių klasių išmoksta, kad norint dirbti gerą darbą – būtina turėti bent jau bakalauro diplomą. Visgi, plečiantis pramonės sektoriui, Lietuvai vis labiau trūksta ne vadybininkų, bet kvalifikuotos darbo jėgos, galinčios dirbti su moderniais įrenginiais bei kurti kokybišką produkciją.

“Mums reiks labai smarkiai pakeisti požiūrį dėl ugdymo mokykloje, nes spaudimas pasirinkti tradicines su aukštuoju mokslu susijusias profesijas (teisė, medicina, vadyba ir pan.) tikrai nebe visada yra naudingas. Turime išmokti vertinti ir profesinio rengimo mokyklas, ten gaunamus įgūdžius.”

Visgi, įgūdžius ugdyti reikėtų pradėti kuo anksčiau – priešmokyklinio ugdymo įstaigose bei pradinėse klasėse. Technologijų integracija į mokymo procesus – puiki galimybė vaikams ugdyti tas kompetencijas, kurių prireiks ateityje, kad ir kokią specialybę jie nuspręstų pasirinkti.

Ar lietuviai – tikrai prasti pardavėjai?

Kalbant apie specialistų stoką, abu pašnekovai pabrėžia, kad neužtenka būti tiesiog geru meistru ir mokėti gerai pagaminti produktą – reikia sugebėti jį reprezentatyviai pristatyti galimiems pirkėjams, įtikinti jį pirkti. Capital One duomenimis, net 76% naujai įsteigtų įmonių ar smulkiųjų verslininkų susiduria su itin dideliais sunkumais komunikacijų ir pardavimų srityje.

Visgi, S. Petrulio nuomone, prasti pardavimai prasideda nuo neapgalvotų ir tinkamai neįgyvendintų pirkimų. Pirkimus specialistas įvardino kaip vieną didžiausių Lietuvos problemų. Kita problema – negebėjimas sukurti ilgalaikių strategijų bei jų nuosekliai laikytis, noras greitų rezultatų čia ir dabar, bet kokiomis priemonėmis, tačiau tuo pačiu – atsisakymas investuoti į pardavimo procesą.

Puikus nuoseklaus darbo užsienio rinkoje pavyzdys galėtų būti Danija. Danai – geriausi pardavėjai iš visų Skandinavijos šalių. Danijos ambasadoje Kinijoje dirba apie 60 žmonių, privačiuose komercijos rūmuose – apie 70. Šie žmonės – Danijos atstovai, reprezentuojantys savo šalį ir joje pagamintus produktus Kinijos pirkėjams bei verslo partneriams. Visi komandos nariai turi bent 10 metų darbo patirtį būtent Kinijoje, puikiai išmano ne tik verslo niuansus, bet ir yra susipažinę su vietos kultūra, tradicijomis, papročiais, verslo etika.

Vienintelis būdas plėsti gamybos apimtis – brangūs, nauji įrengimai?

Klausantis V. Ivanovo ir S. Petrulio, gali atrodyti, kad esame atsidūrę uždare rate – nėra norimo pelno, nes neinvestuojama į gamybinių pajėgumų didinimą, o į gamybinių pajėgumų didinimą neinvestuojama, nes nėra uždirbama pakankamai lėšų verslo plėtrai.

Tačiau vienas iš UAB „Staklyno Servisas“ vadovų Tadas Šalkauskas laikosi kitokios nuomonės. Nors jis pilnai sutinka, kad Lietuvoje tikrai yra naudojama gana daug senos, savo funkcijų tinkamai nebeatliekančios technikos, tačiau, pasak jo, įrenginių atnaujinimas nebūtinai turi būti finansiškai sudėtingas procesas įmonei.

“Būtent galimybė atsinaujinti gamybinius pajėgumus įsigyjant našesnę naudotą įrangą ar automatizuojant, modernizuojant jau turimą įrangą - yra lengvesnis kelias didinti savo konkurencingumą.” – pasakoja pašnekovas. Anot jo, rinkoje šiuo metu pastebimas ne tik poreikis, bet ir būtinybė gamintojams tai pasiekti racionaliais kaštais, kuomet modernizavimo atsipirkimo laikotarpis nebūtų pernelyg ilgas.

Verslininkas taip pat pritarė V. Ivanovo nuomonei apie tai, kad šiuo metu – tikrai palankios sąlygos verslo plėtrai bei bendrą situaciją Lietuvoje įvertino gana optimistiškai: „Verslo aplinką vertinu optimistiškai. Jaučiame, kad Lietuvos gamybinės įmonės vis daugiau investuoja į technologinį atsinaujinimą, o tai sudaro prielaidas augti ir kitoms veikloms, tokioms kaip mūsų – gamybinių įrengimų perkėlimui ir montavimui, pramonės įmonių aptarnavimui, atnaujinimui bei automatizavimui.

Be to, įmonės, siekdamos optimizuoti savo turimų resursų išnaudojimą, vis labiau atskiria ir bando išgryninti tiesioginę savo veiklą, tam tikro produkto gamybą, ir nebesiima pašalinių darbų – pavyzdžiui, neskiria vidinių resursų įrangos montavimui, profilaktinei priežiūrai, patalpų valymui, apsaugai ir kt. o samdosi išorinius specialistus. Matydami naujienas apie vis naujas į Lietuvą ateinančias įmones tikime, kad tai šansas savo veiklą plėsti tokį verslą aptarnaujančioms vietos įmonėms.“ - įžvalgomis apie dabartinę situaciją dalinosi T. Šalkauskas.

Plačiau: <https://www.vz.lt/pramone/2018/10/04/nors-ekonomine-aplinka-itin-palanki-pramones-pletrai-kliudo-vidiniai-veiksniai#ixzz5Uek94FN6>